

Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки
Бібліотека

Дослідники Волині. Дати і долі
Випуск 17

Вітольд Ауліх
(1928–1994)

Біобібліографічний нарис до 90-річчя від дня народження

ЛУЦЬК – 2018

Вітольд Ауліх (1928-1994) [Електронний ресурс] : біобібліогр. нарис до 90-річчя від дня народж. / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Бібліотека ; уклад. Л. Дейнека. - Луцьк, 2018. - (Дослідники Волині. Дати і долі ; вип. 17). - Бібліогр.: 16 назв.

Рекомендовано бібліографічні матеріали про життєвий шлях і наукову діяльність дослідника слов'янської і княжої доби Волині, відомого українського вченого-археолога В. В. Ауліха.

УДК 902(01)

Серед дослідників слов'янської і княжої доби Волині почесне місце займає львівський археолог, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Інституту суспільних наук (з 1993 р. – Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України) Вітольд Вітольдович Ауліх (26.01.1928–21.11.1994).

Народився В. Ауліх 1928 р. у Львові. З 1945 по 1950 рр. навчався на філологічному факультеті Львівського державного університету ім. І. Франка за спеціальністю класична філологія. Ще будучи студентом, цікавився археологією. Після закінчення університету декілька років працював у школі на Львівщині. З 1953 р. і до кінця життя був пов'язаний з Інститутом суспільних наук (з 1993 р. – Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича). Тут він навчався в аспірантурі відділу археології, у 1954–1955 рр. провів перші самостійні археологічні дослідження, працюючи на посаді наукового співробітника. У 1960 р. захистив кандидатську дисертацію.

Нелегко складався життєвий шлях і наукова творчість В. Ауліха. Ще навчаючись в університеті, він втратив батька, згодом виїхали на постійне проживання у Польщу матір з сестрою, незаконно звільнили з інституту його дружину. Та все ж, не дивлячись на всі життєві негаразди, він зберіг найкращі риси – принциповість та почуття обов'язку у всіх справах, щирість, доброту та сердечність у ставленні до людей.

Упродовж 1956–1964 рр. В. Ауліх здійснив розкопки однієї з найвідоміших тепер пам'яток слов'янського світу – Зимнівського городища поблизу Володимира на Волині. Це унікальне городище періоду раннього середньовіччя виділяється серед синхронних пам'яток своїми укріпленнями і надзвичайно багатим інвентарем. Підсумки досліджень Зимнівського городища були викладені у монографії 1972 р. [2]. Матеріали з цього городища «ще й тепер залишаються визначальними при датуванні ранньослов'янських старожитностей, а скромна книжка є однією з найчастіше цитованих публікацій у слов'янській археології» [13, с. 41].

В окремій статті В. Ауліх проаналізував унікальні знахідки з городища, зокрема, ливарні формочки та пряслиця, виготовлені на токарному верстаті, що дозволило йому переглянути традиційні уявлення деяких дослідників про примітивний характер усіх ділянок матеріальної культури східних слов'ян у V–VII ст. н. е. і показати високий рівень спеціалізованого ремесла, особливо ювелірного та каменерізного. Розглядаючи питання ранньої історії Володимира на Волині, дослідник підкреслив наявність етнокультурного зв'язку міста із городищем у Зимному [12, с. 401].

З 1969 р. В. Ауліх досліджував стародавній Галич. «Колекція знахідок із цих досліджень налічує понад 3000 унікальних виробів із заліза, кольорових та благородних металів, скла, кістки й каменю» [11, с. 801].

Автор близько 100 наукових праць, в тому числі співавтор колективних монографій, присвячених вивченню слов'янської та княжої доби Карпато-Волинського регіону. Його перу належать численні рецензії на праці українських, білоруських та польських дослідників, відгуки на кандидатські та докторські дисертації. В. Ауліх був учасником багатьох всесоюзних, республіканських та міжнародних конференцій археологів.

Своїми польовими дослідженнями, науковими гіпотезами і теоретичними узагальненнями Вітольд Ауліх зробив вагомий внесок у вивчення слов'янської і княжої доби Волині і назавжди вкарбував своє ім'я до когорти найвідоміших українських вчених-археологів.

Рекомендовані джерела:

Із творчого доробку В. Ауліха про Волинь:

1969

1. Соціальний зміст городища Зимне / В. В. Ауліх // Слов'яноруські старожитності. – Київ, 1969. – С. 54–58.

63.4

С 48

1972

2. Зимнівське городище - слов'янська пам'ятка VI–VII ст. н. е. в Західній Волині / В. В. Ауліх ; Акад. наук УРСР, Ін-т сусп. наук. - Київ : Наук. думка, 1972. - 124 с.

63.4(4УКР-4ВОЛ)

А 93

1976

3. Господарство і соціальні відносини населення Прикарпаття і Волині в VI–IX ст. / В. Ауліх // Населення Прикарпаття і Волині за доби розкладу первіснообщинного ладу та в давньоруський час / Акад. наук УРСР, Ін-т сусп. наук ; [редкол.: І. К. Свєшніков та ін.]. - Київ, 1976. – С. 121–127.

63.48(4УКР)

Н 31

4. Матеріальна культура населення Прикарпаття і Волині у VIII–IX ст. / В. Ауліх // Населення Прикарпаття і Волині за доби розкладу первіснообщинного ладу та в давньоруський час / Акад. наук УРСР, Ін-т сусп. наук ; [редкол.: І. К. Свєшніков та ін.]. - Київ, 1976. – С. 108–121.

63.48(4УКР)

Н 31

5. Племінна належність населення Прикарпаття і Волині в другій половині I тис. до н. е. / В. Ауліх, В. Д. Баран // Населення Прикарпаття і Волині за доби розкладу первіснообщинного ладу та в давньоруський час / Акад. наук УРСР, Ін-т сусп. наук ; [редкол.: І. К. Свєшніков та ін.]. - Київ, 1976. – С. 127–132.

63.48(4УКР)

Н 31

1988

6. Зимненське городище – до ранньої історії Володимира-Волинського / В. В. Ауліх // Минуле і сучасне Волині : тези доп. та повідомл. II-ї Волин. регіон. іст.-краєзнав. конф., 26-28 трав.1988 р. / Луцький держ. пед. ін-т ім. Лесі Українки [та ін.] ; відп. ред. Н. В. Бурчак. – Луцьк, 1988. – Ч. 2. — С. 55–57.

63.3(4УКР-4ВОЛ)

М 62

7. К вопросу о раннеславянских городищах Северной Волыни и Полесья [Электронный ресурс] / В. В. Аулих // *Slavia antiqua*. – 1988. – Т. 30. – С. 87–91. – Режим доступа: <http://bit.ly/2o696NO> (дата обращения: 15.02.18). – Название с экрана.

Із досліджень життєвого і наукового шляху В. Ауліха:

8. Ауліх Вітольд Вітольдович [Електронний ресурс] // Історична Волинь : веб-сайт. – Режим доступу: <http://bit.ly/2o6c4BK> (дата звернення: 15.02.18). – Назва з екрана.
9. Данищук І. Перегородчасті емалі Галицько-Волинської Русі [Електронний ресурс] / І. Данищук, І. Коваль // *Українознавчі студії : наук.-теорет. журн. / Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника*. – Івано-Франківськ, 2012-2013. – № 13/14. – С. 268-281. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Us_2012-2013_13-14_31 (дата звернення: 15.02.18). – Назва з екрана.
10. Каша М. Є. Шляхетські замки XIV–XVIII ст. у верхів'ях р. Стир: питання реєстру [Електронний ресурс] / М. Є. Каша // *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Держава та армія*. – Львів, 2013. – № 752. – С. 35-40. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPDA_2013_752_9 (дата звернення: 15.02.18). – Назва з екрана.
11. Петегірич В. М. Ауліх Вітольд Вітольдович / В. М. Петегірич // *Енциклопедія Сучасної України / НАН України, Наук. т-во ім. Шевченка, Ін-т енциклопед. дослідж. НАН України*. – Київ, 2001. – Т. 1 : А. – С. 801.

92.0(4УКР)

Е 64

12. Петегірич В. Вітольд Ауліх та його внесок у вивчення археології Волині слов'янської і княжої доби [Електронний ресурс] / В. Петегірич // *Матеріали і дослідження з археології Прикарпаття і Волині / Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича, Нац. акад. наук України*. – Львів, 2014. – Вип. 18. – С. 400-406. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mdapv_2014_18_27 (дата звернення: 15.02.18). – Назва з екрана.
13. Петегірич В. Внесок Вітольда Ауліха у дослідження княжого Галича [Електронний ресурс] / В. Петегірич // *Матеріали і дослідження з археології Прикарпаття і Волині / Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича, Нац. акад. наук України*. – Львів, 2010. – Вип. 14. – С. 11–15. – Режим доступу: <http://www.inst-ukr.lviv.ua/files/14/05Petegyrycz.pdf> (дата звернення: 15.02.18). – Назва з екрана.
14. Петегірич В. Життєвий шлях і наукова творчість Вітольда Ауліха / В. Петегірич, В. Оприск // *Постаті української археології : матеріали і дослідження з археології Прикарпаття і Волині : наук. зб. / уклад.: Л. Мацкевий, О. Ситник ; Нац. акад. наук України [та ін.]*. – Львів, 1998. – Вип. 7. – С. 40–47.

63.4(4УКР-4ВОЛ)

П 63

- 15.Тарнавський М. С. Внесок видатного археолога В. В. Ауліха у дослідження Княжого Галича [Електронний ресурс] / М. С. Тарнавський // Магістеріум. Археологічні студії : збірник / Нац. ун-т "Києво-Могилянська академія". – Київ, 2013. - Вип. 53. - С. 54-58. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Magisterium_2013_53_14 (дата звернення: 15.02.18). – Назва з екрана.
- 16.Троцька В. Українські керамологічні студії давньої кераміки впродовж 1954-1964 рр. / В. Троцька // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки / СНУ ім. Лесі Українки ; редкол.: С. В. Гаврилюк [та ін.]. - Луцьк, 2015. - № 7 (308) : Серія: Історичні науки. - С. 133-138. - Бібліогр.: с. 136-138.

63я54

С 92